

W i n c e n t y M y s z o r, *EUROPA, PIERWOTNE CHRZEŚCIJAŃSTWO. IDEE I ŻYCIE SPOŁECZNE CHRZEŚCIJAN II I III WIEKU*, Warszawa 2000, 252 s. (ISBN 83-85737-734).

Stanowi próbę przedstawienia zagadnień życia społecznego chrześcijan w II i III w. Wybrane zagadnienia: Chrześcijanie w ocenie państwa rzymskiego i współobywateli, stosunek chrześcijan do państwa i życia politycznego, chrześcijanie wobec służby wojskowej, wobec niewolników, kobieta w gminie chrześcijańskiej, małżeństwo, rozwód, rodzina, praca i zawód, wykształcenie, kultura i rozrywki oraz chrześcijanie wobec biednych i potrzebujących pomocy ukazano za pomocą ponad 200 tekstów źródłowych poprzedzonych odpowiednimi wprowadzeniami. Społeczne aspekty życia chrześcijańskiego w pluralistycznym społeczeństwie Cesarstwa Rzymskiego wykazuje wiele analogii problemów współczesnych.

ŚPIEWNIK ARCHIDIECEZJI KATOWICKIEJ, zebr. i opr. ks. Antoni Reginek, Katowice 2000, 1303 s. (ISBN 83-7030-337-4).

Śpiewnik, mający stanowić wzorzec śpiewów liturgicznych w parafiach archidiecezji katowickiej, nawiązuje do repertuaru pieśniowego zamieszczonego w modlitewniku *Skarbiec modlitw i pieśni* (Katowice 1994), zachowując wiernie tamtą numerację, ale jednocześnie znacznie poszerza zasób śpiewów, uzupełnia brakujące pozycje i podaje zapis nutowy. W notacji muzycznej nowego śpiewnika starano się uwzględnić wersje melodyczne proponowane przez wzorcowy w wymiarze ogólnopolskim *Śpiewnik liturgiczny* (Lublin 1991), ale jednocześnie w znacznym stopniu uszanowano tradycję śląską, przyznając pierwszeństwo wersjom melodycznym z *Chorału śląskiego*, czy *Chorału opolskiego*. Śpiewnik obejmuje cztery działy. Pierwszy, najbardziej obszerny, to dział pieśni kościelnych liczący 656 pozycji, obejmujący śpiewy nowe, posoborowe, a także dawne, utrwalone w żywej tradycji. Drugi zawiera śpiewy związane z liturgią Mszy św., w tym 11 opracowań stałych części mszalnych, zgodnie z postulatami soborowej konstytucji o liturgii świętej. Trzeci – to śpiewy uświęcenia dnia, obejmujący jutrznię, nieszpory i inne nabożeństwa, litanie oraz wybrane śpiewy roku liturgicznego, a także obrzędy pogrzebu. Czwarty zawiera 60 tytułów śpiewów pozaliturgicznych ze wskazaniem, aby utwory te były wykonywane w ramach nabożeństw, spotkań młodzieżowych, pielgrzymek, ewentualnie na zakończenie liturgii. Pieśni zaopatrzone są w metryczki informujące o autorze tekstu i melodii albo o zbiorze, z którego zaczerpnięto dany utwór. Pełny wykaz źródeł oraz indeks autorów tekstów melodii znajduje się na końcu zbioru.

Ks. T o m a s z I d z i k, *DUSZPASTERSTWO WOJSKOWE W DIECEZJI KATOWICKIEJ W LATACH 1925–1939*, Ustroń 2000, 110 s. + fot. (ISBN 83-911167-1-9).

Autor postawił sobie za cel zarysowanie organizacji i funkcjonowania duszpasterstwa wojskowego w diecezji katowickiej w okresie międzywojennym oraz ukazanie płaszczyzn wspólnych, na których spotykały się działania duszpasterzy diecezji i diecezji polowej. Praca ma charakter syntetyczno-analityczny. Literatura przedmiotu, jeśli chodzi o duszpasterstwo wojskowe w diecezji katowickiej, jest dosyć uboga. Prace J. Odziemkowskiego, B. Spychały i Frątczaka mają charakter ogólny i nie zajmują się szczegółowo diecezją katowicką. Autor w pracy

wykorzystał dokumenty znajdujące się w Archiwum Archidiecezjalnym w Katowicach oraz w archiwach parafialnych, w których znajdowały się garnizony. Praca składa się z czterech rozdziałów. W rozdziale pierwszym autor zajął się omówieniem podstaw prawnych funkcjonowania duszpasterstwa wojskowego na terenie RP. W drugim przedstawia korpus kapelanów; ich rekrutację, obowiązki i obsadę. Rozdział trzeci poświęcony jest duszpasterstwu wojskowemu (sprawowanie Mszy św. z udziałem żołnierzy, przygotowanie żołnierzy i ich rodzin do sakramentów, rekolekcje, uroczystość przysięgi wojskowej, duszpasterstwo żołnierzy greckokatolickich). W rozdziale czwartym autor zajął się analizą drażliwej problematyki, jaką był stosunek duszpasterstwa wojskowego do ogólnego (parafialnego). Dokumentuje i omawia szczególnie interesujący problem interpretacji jurysdykcji personalnej proboszcza wojskowego. Książka jest przepracowaną i uzupełnioną wersją pracy magisterskiej, obronionej w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w Katowicach.

(Redakcja)

* * *

W latach 1994–2001 do rąk Czytelników trafiło osiem publikacji książkowych Wszechnicy Górnośląskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk im. Walentego Róźnieńskiego w Katowicach, poświęconych wybitnym postaciom Kościoła katolickiego w Polsce i na Śląsku oraz osobom związanym z życiem naukowym, społecznym i kulturalnym naszego regionu. Stało się to możliwe dzięki owocnej współpracy prof. zw. dr. hab. Józefa Śliwioka – prezesa Zarządu Górnośląskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk z Dyrekcją Drukarni Archidiecezjalnej w Katowicach.

Wymienione niżej tytuły książek – w kolejności ukazywania się – stanowią pokłosie sesji naukowych organizowanych przez prof. zw. dr. hab. J. Śliwioka w Muzeum Śląskim i Bibliotece Śląskiej w Katowicach, w których uczestniczyło 1051 osób. Rozpowszechniono w ten sposób łącznie 37 referatów (w publikacjach zajmują one aż 421 stron), wygłoszonych przez 27 prelegentów.

Przynoszące ogromną ilość niezwykle ciekawych informacji, pokazujących życie i działalność prymasów: Augusta Hlonda i Stefana Wyszyńskiego, księży: Emila Szramka i Konstantego Michalskiego CM oraz profesorów: Ryszarda Gansińca, Józefa Pietera i Rudolfa Ranozka, książki zostały dodatkowo wzbogacone wstępem prof. zw. dr. hab. J. Śliwioka, słowem wprowadzającym abpa Damiana Zimonia – metropolity katowickiego, materiałami uzupełniającymi, głosami w dyskusji i albumami zdjęć.

Jest w tych wyjątkowych publikacjach również sporo przypisów i zestawów bibliografii, dokumentujących wypowiedzi autorów, reprezentujących głównie środowiska naukowe Uniwersytetu Śląskiego i Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Uniwersytetu Opolskiego w Opolu i Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.

KSIAĐZ DR EMIL SZRAMEK. DZIAŁALNOŚĆ I DZIEŁA. MATERIAŁY POSESYPNE, pod red. J. Malickiego i J. Śliwioka, Górnośląskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk im. Walentego Róźnieńskiego i Drukarnia Archidiecezjalna w Katowicach, Katowice 1994, 73 + 15 nlb. s. (ISBN 83-903044-0-6). R e f e r a t y: Prof. dr hab. Krystyna Heska-Kwaśniewicz – „Ks. dr E. Szramek – życie